

Bruxelles, 27. svibnja 2024.
(OR. en)

9442/24

CONOP 26
CFSP/PESC 798

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Predmet:	Zaključci Vijeća o stajalištu EU-a o jačanju zabrane protupješačkih mina s obzirom na Petu revizijsku konferenciju Konvencije o zabrani protupješačkih mina

Za delegacije se u prilogu nalaze Zaključci Vijeća o stajalištu EU-a o jačanju zabrane protupješačkih mina s obzirom na Petu revizijsku konferenciju Konvencije o zabrani protupješačkih mina, kako ih je Vijeće odobrilo na 4028. sastanku održanom 27. svibnja 2024.

Zaključci Vijeća o stajalištu EU-a o jačanju zabrane protupješačkih mina

s obzirom na Petu revizijsku konferenciju Konvencije o zabrani protupješačkih mina

I- Uvod

1. Europska unija (EU) ujedinjena je u podupiranju i ostvarivanju ciljeva Konvencije o zabrani uporabe, stvaranja zaliha, proizvodnje i prijenosa protupješačkih mina i o njihovu uništenju¹. EU i njegove države članice već dugo podupiru razminiranje i uništavanje pohranjenih protupješačkih mina, kao i pomoć žrtvama protupješačkih mina, promicanje univerzalizacije Konvencije i potporu državama strankama Konvencije u njihovoj potpunoj i učinkovitoj provedbi Konvencije. Sve države članice EU-a stranke su Konvencije od 1. lipnja 2013.
2. Vijeće smatra da je Konvencija ključan instrument za razoružanje i da se mora zajamčiti njezina cjelovitost, potpuna provedba i stroga primjena te nastojati ostvariti njezino univerzalno poštovanje. Dvadeset pet godina od njezina stupanja na snagu Konvencija je postala ogledni primjer uspjeha diplomacije u području razoružanja i primjer onoga što Unija zastupa: međunarodni poredak utemeljen na pravilima, ukorijenjen u poštovanju ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava. Konvencijom se snažna globalna norma o zabrani uporabe, prijenosa i proizvodnje protupješačkih mina objedinjuje s impresivnim rezultatima u pogledu uništenja pohranjenih protupješačkih mina, razminiranja miniranih područja i njezinim odredbama da svaka država stranaka Konvencije, koja je u mogućnosti to učiniti, pruža odgovarajuću pomoć žrtvama mina koja bi trebala biti uključena u šire nacionalne politike, planove i pravne okvire.

¹ U nastavku teksta „Konvencija”.

Konvencijom je ostvaren mjerljiv i znatan pozitivan učinak na humanitarnu zaštitu, stabilizaciju, razvoj i razoružanje diljem svijeta, čime se doprinosi globalnom miru i sigurnosti, kao i ostvarenju Programa održivog razvoja do 2030.

3. Vijeće potvrđuje da ciljevi Konvencije još nisu u potpunosti ostvareni. Zagađenost protupješačkim minama i dalje uzrokuje štetu, pobuđuje strah, uskraćuje pristup, ometa društveno-gospodarski razvoj i sprječava izbjeglice i interno raseljene osobe da se vrate kući. Teret koji protupješačke mine i eksplozivni ostaci rata predstavljaju pojedincima, obiteljima, zajednicama, regijama i državama i dalje je visok i neprihvatljiv. Vijeće oštro osuđuje nezakoniti agresivni rat Rusije protiv Ukrajine, kao i upotrebu protupješačkih mina i improviziranih protupješačkih mina, zbog čega je Ukrajina zemlja s najvećom zagađenošću minama. Vijeće je također zabrinuto zbog novih zagađivanja u zemljama kao što su Irak, Libija, Sirija, Jemen, Mjanmar i Sahel. Vijeće ponovno potvrđuje da je svaka upotreba protupješačkih mina bilo gdje, bilo kada i od strane bilo kojeg aktera i dalje potpuno neprihvatljiva za EU.
4. Vijeće podsjeća na to da su EU i njegove države članice jedan od glavnih donatora za pomoć u aktivnostima razminiranja diljem svijeta, čime podupiru univerzalizaciju, pregled i razminiranja miniranih područja, izobrazbu o rizicima povezanim s minama, pomoć žrtvama, uništavanje zaliha, izgradnju sposobnosti te istraživanje i razvoj tehnologije za otkrivanje mina i razminiranje. Od posljednje revizijske konferencije Konvencije 2019. EU i njegove države članice i dalje su jedan od glavnih donatora za aktivnosti razminiranja u svijetu, s 26 milijuna eura dodijeljenih 2022. i 38,5 milijuna eura 2023. u okviru instrumenata za odgovor na krizu te dodatnih 8,5 milijuna eura 2022. i 16 milijuna eura 2023. u okviru humanitarne pomoći. Vijeće također podsjeća na znatnu dodatnu potporu pojedinačnih država članica EU-a u financiranju aktivnosti i projekata pomoći u aktivnostima razminiranja.
5. Vijeće podsjeća na doprinos pružen odjelu za potporu provedbi Konvencije na temelju Odluke Vijeća (ZVSP) 2021/257 od 18. veljače 2021. u potpori akcijskom planu iz Osla za provedbu Konvencije iz 1997. o zabrani uporabe, stvaranja zaliha, proizvodnje i prijenosa protupješačkih mina i o njihovu uništenju.

Ta je odluka omogućila odjelu za potporu provedbi da sudjeluje u provedbi akcijskog plana iz Osla donesenog na Četvrtoj revizijskoj konferenciji Konvencije 2019., među ostalim promicanjem univerzalizacije i podupiranjem napora država stranaka u provedbi aspekata akcijskog plana iz Osla koji se odnose na pregled, razminiranje, izobrazbu o rizicima povezanim s minama i pružanje pomoći žrtvama;

6. Vijeće izražava zahvalnost brojnim partnerima i dionicima koji su doprinijeli izradi Konvencije i njezinu uspjehu u proteklih dvadeset i pet godina, uključujući sve države stranke Konvencije, međunarodne organizacije, civilno društvo, istraživače te sve donatore i subjekte u aktivnostima razminiranja. S obzirom na navedeno, Vijeće prepoznaje, među ostalim, napore koje su uložili Međunarodni pokret Crvenog križa i Crvenog polumjeseca te Međunarodna kampanja za zabranu protupješačkih mina. Vijeće bi prije svega željelo odati priznanje hrabrosti i odlučnosti pirotehničara diljem svijeta koji rade na tome da određena područja ponovno postanu dostupna i sigurna, kao i onima koji su pri obavljanju tog plemenitog posla izgubili živote. Vijeće naglašava važnost uključivanja preživjelih osoba i organizacija koje ih predstavljaju, uključujući organizacije mladih i organizacije za prava žena i pod vodstvom žena, u provedbu i univerzalizaciju Konvencije. Vijeće čestita odjelu za potporu provedbi Konvencije na njegovu postojanu i neprocjenjivu radu. Naposljetku, Vijeće naglašava snažno partnerstvo i izvrsnu suradnju Ujedinjenih naroda i EU-a u aktivnostima razminiranja.
7. Vijeće pozdravlja predstojeću Petu revizijsku konferenciju Konvencije koja će se održati u Angkoru (Siem Reap) od 25. do 29. studenoga 2024. kao mogućnost za reviziju napretka, potvrđivanje obveza i poticanje na daljnju univerzalizaciju i pojačanu provedbu Konvencije. Vijeće smatra da bi se revizijskom konferencijom trebalo potaknuti otvoren i konstruktivan dijalog među državama strankama Konvencije te okupiti sve relevantne dionike kako bi se raspravljalo o trenutačnim i budućim izazovima i ubrzao napredak prema postizanju zajedničkog cilja, a to je svijet bez protupješačkih mina.
8. Razrada ciljeva EU-a za ishod Revizijske konferencije može se pronaći u dokumentu o stajalištu koji se nalazi pod točkom II.

II- Dokument o stajalištu EU-a s obzirom na Petu revizijsku konferenciju o zabrani uporabe, stvaranja zaliha, proizvodnje i prijenosa protupješačkih mina i o njihovu uništenju (Angkor (Siem Reap), od 25. do 29. studenoga 2024.)

Europska unija (EU) konstruktivno će doprinijeti postizanju sporazumnog ishoda revizijske konferencije Konvencije o zabrani protupješačkih mina te u skladu s time nastojati uključiti elemente u nastavku u tri predviđena zaključna dokumenta: (1) reviziju rada i statusa Konvencije, (2) političku izjavu i (3) akcijski plan.

1) Što se tiče revizije rada i statusa Konvencije:

1. utvrditi nove izazove u provedbi s kojima su se države stranke Konvencije suočile u svim područjima Konvencije (univerzalizacija, usklađenost, pomoć žrtvama, razminiranje, uništavanje zaliha, suradnja i pomoć, transparentnost i razmjena informacija);
2. podsjetiti na zaključke njemačkog predsjedništva s 21. sastanka država stranaka Konvencije u pogledu trenutačnih izazova kako su navedeni u dokumentima koji su proslijeđeni Konferenciji;
3. težiti detaljnom preispitivanju statusa provedbe obveza Konvencije nakon Četvrte revizijske konferencije 2019. na temelju pripremnog rada i zaključaka odborâ Konvencije, među ostalim u odnosu na:

univerzalizaciju

- a. poduprijeti sve napore usmjerene na univerzalizaciju, uključujući napore predsjedništva, odjela za potporu provedbi i posebnih izaslanika Konvencije, te razviti poticaje za promicanje univerzalizacije, među ostalim financiranjem;

provedbu članka 5.

- b. poticati države stranke Konvencije da na vrijeme dostave detaljne informacije o provedbi svojih obveza iz članka 5., posebno u pogledu zahtjeva za produljenje;

- c. podsjetiti na to da 14 država stranaka Konvencije mora ispuniti svoje obveze razminiranja do 2025. i izraziti žaljenje zbog toga što je vjerojatno da će samo nekoliko država stranaka ispuniti taj rok;
 - d. potaknuti napore svih dotičnih država stranaka Konvencije s obzirom na višestruke zahtjeve za produljenje koji se očekuju 2024.; pozvati države stranke Konvencije da dostave detaljne planove rada za tražena razdoblja produljenja, uključujući analizu troškova i inicijative specifične za kontekst izobrazbe o rizicima povezanima s minama i smanjenje broja pogođenih zajednica;
 - e. poticati države stranke Konvencije da ažuriraju nacionalne standarde protuminskog djelovanja u skladu s najnovijim Međunarodnim standardima protuminskog djelovanja (IMAS);
 - f. poticati države stranke Konvencije za koje se navodi da su zagađene improviziranim protupješačkim minama da nastave graditi svijest o potrebi rješavanja tog zagađenja u okviru Konvencije;
 - g. poticati jačanje sinergije između odbora za provedbu članka 5. i odbora za jačanje suradnje i potpore te jačanje dijaloga sa stručnim organizacijama;
 - h. podupirati osnivanje neformalne skupine za potporu odboru za članak 5. i nastaviti istraživati kako ojačati postupak iz članka 5., uključujući doprinos relevantnih dionika;
- provedbu članka 7.*
- i. pozvati države stranke Konvencije da ispunjavaju svoje obveze izvješćivanja iz članka 7.;
- suradnju i pomoć*
- j. promicati ishod treće globalne konferencije o pomoći žrtvama i osigurati da se to uključi u budući akcijski plan;
 - k. podržati format individualiziranog pristupa koji odbor primjenjuje kako bi zainteresiranim pogođenim državama strankama Konvencije omogućio platformu za izlaganje svojih specifičnih izazova i potreba relevantnim dionicima, uključujući donatore i subjekte u aktivnostima razminiranja;

4. revidirati mehanizme provedbe Konvencije i pružati potporu Konvenciji te prijedlozima za njezino poboljšanje, prema potrebi, u skladu s Konvencijom;
5. pozvati na ulaganje napora za održavanje i iznalaženje novih financijskih sredstava za aktivnosti razminiranja, među ostalim putem inovativnih mehanizama financiranja;
6. pozvati države članice Konvencije koje imaju zaostatke u plaćanju procijenjenih doprinosa Konvenciji da ih podmire, ističući da bi političko obvezivanje Konvenciji trebalo biti poduprto financijskom obvezom i potaknuti države članice Konvencije koje su u mogućnosti to učiniti da daju dobrovoljne doprinose odjelu za potporu provedbi Konvencije;

2) U pogledu političke izjave iz Angkora (Siem Reap):

1. obvezati se na međunarodni poredak utemeljen na pravilima, s uporištem u poštovanju međunarodnog prava, među ostalim prava o ljudskim pravima i međunarodnog humanitarnog prava, i potporu trajnom multilateralom dijalogu o razoružanju;
2. izraziti zahvalnost Kambodži zbog toga što je domaćin Pete revizijske konferencije, istaknuti veliko iskustvo Kambodže u svim područjima aktivnosti razminiranja i njezinu spremnost da to iskustvo podijeli s drugim zemljama;
3. izraziti potporu prioritetu koje kambodžansko predsjedništvo daje univerzalizaciji, provedbi članka 5. i pomoći žrtvama, te podsjetiti na potporu i spremnost EU-a da djeluje u tim područjima;
4. ponovno potvrditi snažnu predanost očuvanju norme protiv protupješačkih mina i podupiranju univerzalizacije Konvencije;
5. podsjetiti na to da je svaka upotreba protupješačkih mina bilo gdje, bilo kada i od strane bilo kojeg aktera i dalje potpuno neprihvatljiva za EU;
6. izraziti političku predanost država članica Konvencije provedbi akcijskog plana iz Angkora (Siem Reap);
7. izraziti žaljenje zbog nedostatka napretka u univerzalizaciji Konvencije od 2017., uzevši u obzir da joj 33 države još uvijek nisu pristupile, te potaknuti obnovljeni angažman svih država članica Konvencije i drugih aktera u cilju univerzalizacije;

8. podsjetiti na važnost partnerstava sa svim akterima u aktivnostima razminiranja, među ostalim s civilnim društvom, nacionalnim tijelima za aktivnosti razminiranja i privatnim sektorom;
9. potvrditi da su improvizirane eksplozivne naprave koje su u skladu s definicijom protupješačkih mina u Konvenciji obuhvaćene obvezama iz Konvencije;
10. naglasiti da su aktivnosti razminiranja često ključne za omogućavanje društveno-gospodarskog razvoja, izgradnje mira, stabilizacije i pristupa humanitarnoj pomoći;
11. obvezati se na to da će se u provedbi svih aspekata aktivnosti razminiranja te u institucijskim postupcima Konvencije voditi računa o raznolikosti i rodnoj ravnopravnosti te promicati rodno osjetljive pristupe i pristupe osjetljive na sukobe;
12. izraziti zabrinutost zbog brojnih žrtava protupješačkih mina u razdoblju od Četvrte revizijske konferencije, navesti najpogođenije zemlje, usporediti podatke i kretanja s prethodnim godinama i izvući pouke za sljedećih pet godina;
13. istražiti koristi i ojačati postojeću sinergiju s drugim instrumentima u okviru međunarodnog humanitarnog prava, kao što je Konvencija o pravima osoba s invaliditetom; ti su instrumenti ključne komponente u pomoći žrtvama radi promicanja ljudskih prava i učinkovitog ravnopravnog sudjelovanja osoba s invaliditetom u društvu;

3) *U pogledu akcijskog plana iz Angkora (Siem Reap):*

1. dotaknuti se svih aspekata provedbe Konvencije, primjera najbolje prakse za provedbu Konvencije, univerzalizacije, uništavanja zaliha i zadržavanja protupješačkih mina, pregleda i razminiranja miniranih područja, izobrazbe o rizicima povezanim s minama, pomoći žrtvama, međunarodne suradnje i pomoći te mjera za osiguravanje usklađenosti;
2. nadovezati se na nedostatke i izazove utvrđene revizijom rada i statusa Konvencije kako bi se zajednički izradili prijedlozi za inovacije te poboljšala i ojačala provedba Konvencije u svim njezinim aspektima;

istaknuti da se aktivnostima razminiranja omogućuju i podupiru sigurnost i humanitarni naponi, stabilizacija i društveno-gospodarski razvoj te vraćanje izbjeglica i integrirana potpora za žrtve mina;

3. uvažiti doprinos Novog programa za mir i Pakta za budućnost aktivnosti razminiranja; uvažiti posebna partnerstva Konvencije s Ujedinjenim narodima, Međunarodnim odborom Crvenog križa, Međunarodnom kampanjom za zabranu protupješačkih mina i Međunarodnim centrom za humanitarno razminiranje u Ženevi, kao i doprinos partnerstava s civilnim društvom u podupiranju provedbe Konvencije;
4. podsjetiti na doprinos Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, Programa o ženama, miru i sigurnosti te ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda;
5. promicati obvezu svih država stranaka Konvencije da u potpunosti provedu i ispune svoje obveze na temelju Konvencije, među ostalim poduzimanjem odgovarajućih mjera pomoći uz razminiranje, kada su u mogućnosti to učiniti, kako bi se osigurala društvena i gospodarska rehabilitacija žrtava mina;
6. promicati potporu nacionalnim ili regionalnim dijalozima dionika kako bi se dodatno poboljšala suradnja i pomoć u provedbi Konvencije te kako bi se stranke odgovorne za dobrobit zajednica pogođenih minama i preživjelih osoba potaknule na bolje rješavanje izazova s kojima se suočavaju pojačanim dijalogom i partnerstvima;
7. potaknuti razvoj politika kako bi se žrtvama mina na najbolji i nediskriminirajući način pomoglo i odgovorilo na posebne potrebe svih civila, uključujući potporu mentalnom zdravlju i psihosocijalnu potporu;
8. potaknuti uključivanje rodne perspektive i uzimanje u obzir različitih potreba i iskustava ljudi u pogođenim zajednicama pri izradi aktivnosti razminiranja;
9. uzeti u obzir utjecaj svih aspekata aktivnosti razminiranja na okoliš i klimu, potaknuti države stranke Konvencije da daju prednost tim aspektima u nacionalnim strategijama za aktivnosti razminiranja, izvješćuju o tim aspektima, imenuju kontaktne točke u posebnim odborima te uzmu u obzir zagađenje minama i aktivnosti razminiranja u nacionalnim planovima za odgovor na katastrofe; potaknuti subjekte u aktivnostima razminiranja da te aspekte uzmu u obzir u svojim djelovanjima i projektima;

10. uzeti u obzir, u tom smislu, Međunarodne standarde protuminskog djelovanja (IMAS) i preporuke o politikama Međunarodnog centra za humanitarno razminiranje u Ženevi (GICHD);
11. osigurati poštovanje ključnih načela u aktivnostima razminiranja, uključujući transparentnost, odgovornost, djelotvornost i učinkovitost, uključivost i osjetljivost na sukobe;
promicati i tražiti načine za iskorištavanje primjera najbolje prakse prikupljenih na temelju iskustava i razmjena na svim razinama;
12. podupirati inovativne pristupe kao što su nova financijska sredstva i novi mehanizmi financiranja za pomoć u aktivnostima razminiranja;
13. poticati donošenje mjera za jačanje postupka iz članka 5. kako bi se bolje odgovorilo na izazove dotičnih država i kako bi im se pružila učinkovita potpora u pravodobnom ispunjavanju njihovih obveza;
14. poduprijeti povećanje financijske i tehničke potpore za razminiranje i pomoć žrtvama mina;
15. potvrditi da je improvizirane protupješačke mine potrebno registrirati i ukloniti aktivnosti razminiranja u skladu s postojećim obvezama;
16. podsjetiti na pitanje nezakonite uporabe improviziranih eksplozivnih naprava koje odgovaraju definiciji protupješačkih mina iz Konvencije kao ključnog pitanja koje bi trebalo razmotriti u sljedećem akcijskom planu, posebno u području izobrazbe o rizicima povezanim s minama.
